

<https://doi.org/10.37919/0201-419X-2020.92.11>

УДК 81.161.2'38

ЛІНГВОРЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ОБРАЗІВ НЕБЕСНИХ СВІТИЛ У ПОЕТИЧНИХ ТЕКСТАХ

Б.-І. АНТОНИЧА

СЕНЬКОВИЧ

Ольга Романівна,

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних
мов Національного університету
«Львівська політехніка»,
вул. С. Бандери 55, м. Львів, 79000
E-mail: olyak4me@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3895-1082>

Olha

SENKOYUCH,

PhD in Philology, associate professor
of Foreign languages Department,
National University «Lviv Polytechnic»,
55 S. Bandera Street, Lviv 79000,
Ukraine
E-mail: olyak4me@ukr.net

*У статті запропоновано аналіз засобів лінгворепрезентації образів небесних світил **сонце, місяць, зоря / зорі** в поетичних текстах Б.-І. Антонича. Продемонстровано зони сумірності об'єктивної та індивідуально-авторської картин світу, а також співвіднесення поетичної (насамперед фольклорно-міфологічної) традиції та новаторства. Виявлено, що до продуктивних авторських моделей опису реалій **сонце, місяць, зоря / зорі** належать побутовизація, антропоморфізація та природоморфізація. Встановлено, що контекстуальні вживання назв небесних світил у поезії Б.-І. Антонича здебільшого корелюють із прямим, номінативним значенням. Як носії культурно-естетичної інформації, назви небесних світил також часто переосмислюються, виформовують нові лексико-асоціативні зв'язки, викликані індивідуальним досвідом автора, його особистісними креативними та естетичними уподобаннями.*

Ключові слова: мовостиль Б.-І. Антонича, поетичний текст, лінгворепрезентація, образи небесних світил, метафоризація, метафорична модель.

У кожному індивідуальному стилі можна виокремити показові фрагменти, які засвідчують сумірність авторської та національно-мовної картини світу. У поезії Б.-І. Антонича одним із таких знакових фрагментів є лінгворепрезентація небесного простору з усіма реаліями, які наповнюють його в

природі – передусім це світила *сонце, місяць, зорі*. Осмислення засобів їх опису допомагає зрозуміти специфіку авторської інтерпретації Всесвіту і життя загалом, відчутти особливості поєднання традиційного й новаторського.

Більшість поетичних контекстів із стрижневими лексемами *сонце, місяць, зорі* – це автологічні або металогічні пейзажно-описові комплекси, в яких достовірно відбито вказаний об'єктивний зв'язок простору «небо» та номінацій небесних світил *сонце, місяць, зорі* [Сюта 2010: 61; Ставицька 2000: 85; Маленко 1996]. Пор.: *сонце – крапля ртуті в неба синім склі* (В.: 157); *На синьому небі почали вже зорі виблискувати* (В.: 36); *У куряві цілує очі слава, / горять на небі зорі* (В.: 159); *сонце нам подасть на неба мисці* (В.: 52); *географи малюють зорі крейдою на неба мапі* (В.: 198); *провіває сине неба сито / пшеницю діл крізь зір дрібні зірки* (В.: 29); *Вечором місяць – на стелі неба завішена лампа* (В.: 53); *провіває сине неба сито / пшеницю діл крізь зір дрібні дірки* (В.: 29); *Горять на небі ясних зір знамена, / мов перехрест окрилених табель* (В.: 180); *Знову перекреслить неба синь безмірну / зір падучих лінія крива* (В.: 115). Проілюстровані образи є логічно вмотивованими компонентами настроєвих пейзажів, а самі назви небесних реалій, хоч і метафоризовані, однак ужиті в номінативному значенні.

Закріплений віками людський досвід пізнання небесних світил, їх поведінки в природі вербалізують дієслова *сходить / встає, заходить / сідає / тьмяніє / гасне / в'яне*. Пор.: *У захист муз – блаженний гай ісходить сонце* (В.: 128); *зійшло / в щоденній самозгубі, самостраті сонце* (В.: 125); *вдалині, на овиді, / сонця, що заходить, баня золота* (В.: 61); *зійшло / в щоденній самозгубі, самостраті сонце!* (В.: 125); *Алеями акордів сонце йде у сад музики дальній* (В.: 128); *верхів'я у прощальній / завії сонця, що зайшло за ними* (В.: 162); *Немов метелик полум'яний, / на куц тернини сонце сіло* (В.: 167); *плецуть аж до рана / останні солов'ї, що мують крила у сходячій сонці* (В.: 186); *тьмяніє сонце в хмарі птахів сизих* (В.: 123); *3 позаслих зір срібляє порошокно / обсипує дубове листя* (В.: 186); *Гаснуть зорі, / мов очі втомлених коханок*

(В.: 192); *Зів'яла вже зоря остання, / і місяць теж зів'яти мусів* (ВГ: 194).

Образи небесних світил також закономірно конкретизуються через характерну їм у реальності деталь «проміння»: *промінь сонця в око жалить* (В.: 157); *сонце, що промінням чеше гриви левів / й оливою мастить їм вигнуті хребти* (В.: 157); *Сонце з батогом проміння вогняний погонич* (В.: 44); *сонце ... само себе вбиває / жалом свого проміння* (В.: 141); *промінь сонця, мов стріла, / проколе слово і проріже камінь* (В.: 178); *Зоря на промінь сперлась, мов на кий, стоїть над яром* (В.: 172).

Об'єктивну картину світу в поетичних текстах Б.-І. Антонича репрезентують стійкі асоціативно-семантичні зв'язки:

– *небесні світила – час* (визначена частина доби). До таких зараховуємо вмотивовані конвенціоналізовані асоціації: *сонце – світанок, день, світлий час доби та місяць, зорі – вечір, ніч, темний час доби*. Пор.: *ось благовіщення світанку – й сонце ніч розмеле* (В.: 187); *браслетом сонця ранок нас вінчає* (В.: 131); *Мідниця ранку повна піни / із мила сонця* (В.: 134); *Як з праці ранку вилітає сонця куля* (В.: 143); *ранок б'є у сонця бубон* (В.: 192); *Тоді найвищий тон бере в оркестрі ранок, / коли в таріль землі тарелем сонця гримне* (В.: 165); *Місяць – тасмничий перстень, / вправлений у ночі гебан* (В.: 37); *Ніч – чорна мушля, / ті самі зорі в ній, що завжди* (В.: 137); *зорі – діри в флейті ночі* (В.: 164); *в рушницю ночі вклав хтось зорі-кулі* (В.: 179); *зорі, мов монети, / в калитці вечора лягли* (В.: 168); *ніч, як чорний буйвіл, в рогах місяць – шерсті віхоть* (В.: 172); *мідну ніч вітають / лілеї зір сходячих* (В.: 141); *Заходить ніч увита з клоччя сну, що від проміння тонше, / зір цвяхами прибита до землі* (В.: 186); *мокрі зорі куряться під сизий вечір* (В.: 150); *брат вечір – брат наш спільний / дав нам сніп зір і сніп конвалій* (В.: 183); *Карузо ночі – тенор місяць / у скриньці радієвій кличе* (В.: 132); *В цистерні ночі миються майбутні зорі* (В.: 140).

Поглиблення асоціативного зв'язку *місяць – ніч* засвідчує психологічно маркована асоціація *місяць – сон*: *Коли нас ніч розділить сонних, / серця заб'ються в нас окремо, / щербатий місяць снами томить, / чарує мертво і зелено* (В.: 167); *місяць – цар червоний чорної країни півсну* (В.: 130).

Очевидно, що в цьому разі пейзаж слугує тлом для розкривання змістово-естетичного потенціалу образу *місяць*, для реалізації і усталених, й індивідуально-авторських асоціацій.

Широке коло семантичного варіювання образів *сонце*, *місяць*, *зоря* / *зорі* засвідчують їх інтерпретації як джерел світла, саяйва, блиску: *сонце всім світить так ясно, / всі рівні є люди* (В.: 52); *Сонце – світла свято, / очам, що хочуть все пізнати* (В.: 128); *сонце /.../ світло лле на місто* (ВГ: 262); *Блідим по воді молоком розіллється блиск місяця* (В.: 35); *саяйво місяця з-за хмари піднеслось* (В.: 51); *Обличчя в'язнів миє місяць синім і холодним саяйвом* (В.: 139); *місяць срібло лле на сад / і тишею тебе впиває* (В.: 57); *зорями темноту ночі просвіти* (В.: 61); *Дзвони грають зарання, бо зоря сходить рання, / дзвони грають, вітають, бо зоря є ясна* (В.: 68).

Визначальні для наведених контекстів семи 'світло', 'саяйво', 'блиск' умотивовують появу:

а) ідентифікаційних метафор *місяць – лампа*, *місяць – золотий дукат*, *місяць – золотий горіх*, пор.: *місяць – на стелі неба завішена лампа* (В.: 53); *місяць – лампа / поетів та сновид* (В.: 100); *місяць – золотий дукат* (В.: 63); *У долоні у Марії / місяць – золотий горіх* (В.: 109);

б) генітивних метафор *смолоскип місяця*, *каганець зорі*, *жарівка зорі*, пор.: *Запали на небі смолоскип блідого місяця* (В.: 61); *палає срібний лій у каганцях зірок холодних* (ВГ: 189); *жураються жарівки зорі на стелі неба* (ВГ: 273); *Палає срібний лій у каганцях зірок холодних* (В.: 186).

Низка метафор, зафіксованих у поезії Б.-І. Антонича, репрезентують фольклорно-міфологічну традицію опису небесних світил за візуально сприйнятною ознакою форми, у яких відчутний відгомін язичницьких уявлень: *сонце – коло*, *круг*, *колесо*, *куля*; *місяць – серп*, *рогатий*, *підкова*, *круг*. Пор.: *В дорогу! / Щоб сонце нам світило, / щоб ясен круг горів нам угорі* (В.: 48); *Розбите в кусні сонця коло* (В.: 196); *Вже сонця колесо збиває стельмах* (В.: 149); *Над плесо вискочила (риба), / та, сонця колесом побита в леті, / упала вниз* (В.: 26); *спікер накладає / на ночі грамофон холодний місяця кружок* (В.: 197); *місяць коле землю рогом* (В.: 187); *Хай, любя, місяць на підкові / нам ковалі перекують* (В.: 168). Б.-І. Антонич доповнює ці

традиційно-поетичні моделі осучасненими індивідуально-авторськими трактуваннями *сонце – диск, ядро, браслет, бубон, диня, таріль; місяць – калач, свічадо; зорі – кулі, розсипана кутя*. Пор.: *Як з праці ранку вилітає сонця куля / округла, мов бусоля, і швидка, мов мева* (В.: 143); *засяє їм умерле сонце – диск з ебену* (В.: 142); *сонячне ядро колишеться, як вічна правда* (В.: 197); *браслетом сонця ранок нас вінчає* (В.: 131); *кругле сонце золотим браслетом / заплетене у кучері левконій* (В.: 131); *диню сонця зсуне вітер / на решето ясних долин* (В.: 148); *над нами місяць лине / вівсьяним калачем!* (В.: 149); *дивлюся в місяця свічадо / крізь шибу, повну світляних, / холодних, синіх і тремких / далеких відблисків світів* (В.: 113); *З всіх найдивніша мова гайова: / в рушницю ночі вклав хтось зорі-кулі* (1: 182); *зорі – на тарілці хмар розсипана кутя* (ВГ: 236).

На тлі проілюстрованого активного метафоротворення за семантичною ознакою ‘форма небесного світила’ виокремлюємо знаковий для мовостилію Б.-І. Антонича образ *бубон сонця*. Зафіксовані контексти його вживання зазвичай містять темпоральний конкретизатор *ранок*, а також семантично узгоджене з назвою музичного інструмента *бубон* дієслова *бити / вдаряти*, пор.: *ранок б’є у сонця бубон* (В.: 192); *Ось бубон ранку – кругле сонце / до маршу будить вояків* (В.: 192); *Ударило у мідь дороги, мов у жовтий бубон, сонце дзвінко* (ВГ: 150). Прикметно, що така метафора має художню продовжуваність у поезії Л. Костенко «Осінь дикунська»: *Кошлатий вітер-голодренець / в полях розхристує туман, / танцює юродивий танець, / б’є в бубон сонця, як шаман*.

Продовження й оновлення фольклорно-міфологічної традиції засвідчують актуалізовані в текстах Б.-І. Антонича кольороописи небесних світил. Зону усталених, традиційних репрезентують колоративні асоціації *сонце – золоте, червоне; місяць – жовтий, золотий, срібний, червоний; зоря – срібна, золота*. Вони реалізовані в поєднаннях із назвами колірної маркованих реалій у різноструктурних тропеїчних мінітекстах – епітетних образах, генітивних та дієслівних метафорах, порівняннях: *сонця золоте причастя* (В.: 190); *стає на мідних сходах сонце, мов статуя золота* (В.: 138); *Сонце, мов червона*

цегла, / покотилось бляхою дахів (В.: 115); *Село вночі свічок не світить*, / боїться *місяця* збудити, / що *жовтим* без наймення *квітом* / *цвіте* в садах, дощем умитий (В.: 150); *На площі театральній мармуровий тенор* / вже двісті літ співає *зорям золотим* (В.: 139); *Над ранком зорі з вовни мряки*, / *мов золоті гудзики з плаща*, / *відпоре день* (В.: 148); *золотий усміх зір на синім тлі* (ВГ: 63). Такі мотивовані фольклорно-міфологічною традицією авторські слововживання підтверджують, що «мовна форма тільки тоді відчутно впливає на суспільну свідомість, коли вона поєднана із сприйманим, зрозумілим змістом, з естетизованими мінітекстами» [Срмоленко 1999: 59].

Прозаїчніший кольороопис небесних світил репрезентують контексти, у структурі яких актуалізовано прикметники *синій*, *червоний*: *місяць синій* / *відчиняє п'ять брам ночі* / *над містом чорним та іскристим* (В.: 113); *Обличчя в'язнів мис місяць синім сяйвом* (В.: 139); *місяць*, *мов червона губка*, / *змиває попіл дня з обличчя* (В.: 134); *червона місяця хустина* (В.: 152); *Червоні зорі*, *мов монети*, / *в калитці вечора лягли* (В.: 168).

Номінації *сонце*, *місяць*, *зорі* / *зоря* засвідчують найширшу сполучуваність у рамках тематично й семантично різноманітних епітетних структур: *розприсле сонце* (В.: 156), *сонце ранене* (В.: 154), *умерле сонце* (В.: 142), *сходяче сонце* (В.: 186), *сонце золотопере й життєсійне* (В.: 200), *кругле сонце* (В.: 131; В.: 192), *місяць круглий* (В.: 108), *блідий місяць* (В.: 61), *місяць мертвий* (В.: 113), *холодний місяць* (В.: 197), *олив'яний місяць* (В.: 115), *місяць кучерявий* (В.: 166), *дивний місяць мідяногогий* (В.: 107), *місяць червоний* (В.: 130), *золотоустий місяць* (В.: 144), *місяць розбитий і безбарвний* (В.: 145), *проломаний місяць* (В.: 195), *червоні зорі* (В.: 168), *зорі золоті* (В.: 139), *зірки холодні* (В.: 186), *зорі падучі* (В.: 115), *дрібні зірки* (В.: 29), *зоря рання* (В.: 68), *зоря ясна* (В.: 68), *ясні зорі* (В.: 180), *вірні зорі* (В.: 141), *зорі дальні* (В.: 145), *зоря біла з розпачу* (В.: 172).

Одна з найпродуктивніших моделей метафоризації реалій небесного простору *сонце*, *місяць*, *зоря* – їх антропоморфізація, унаслідок якої відбувається проектування на світило основних характеристик людини, конкретизованих:

– назвами частин тіла людини – *обличчя*, *очі*, *уста*, *пальці* та ін.: *День повіки розплющає й отвірає сонне сонця око*

(В.: 49); **місяць, звівши сині руки**, / немов пророк, став місто клясти (В.: 195); **я присягаю вірність перед зір обличчям** (В.: 140); **В устах зорі тростина флейти** (В.: 184); **В зорі рожевих пальцях карта смутку затремтить і в'яне** (В.: 187);

– назвами дій людини – **дивитися, вдивлятися, просити, писати, малювати, спертися** тощо: **сонце нам услід / з хмар дивиться на світ** (В.: 201); **Виходить місяць до діброви / писати елегії на пнях** (ВГ: 107); **На амбразурі місяць сперся, /.../ Вдивляючись в уста, що кличуть** (В.: 94); **Зоря на промінь сперлась, мов на кий, стоїть над яром** (В.: 172); **Дарма зоря в сестри-каліни просить крові** (В.: 172);

– назвами типів зайнятості людини: **Сонце з батогом проміння вогняний погонич** (В.: 44); **Місяць – молодий музика / настроює, мов скрипку, сад** (В.: 97);

– назвами соціальних статусів людини: **місяць – цар червоний чорної країни півсну** (В.: 130);

– назвами родинних статусів людини: **Зоря – сестра музики й вартова нічного ладу** (В.: 173).

Індивідуальний характер мають метафори, які знижують, опобутовлюють образи небесних світил, аналогізуючи їх із етномаркованими назвами одягу та головних уборів (*плахта, крисаня*), посуду (*таріль, дзбан, кіш, келих*), з історично маркованими та сучасними назвами інструментів та господарського реманенту (*веретено, сокира, лопата*), з назвами предметів побуту (*годинник, водопровідний кран*), назвами грошей (*шеляг, монета*). Пор.: **багрова плахта сонця кров у них роз'ятрить** (В.: 172); **Червоним сонця веретеном / закрутить молоде хлоп'я** (В.: 106); **Під прапором мідянолистих буків, / де сонце покотилось вогняним тарелем, / засмагли хлопці, мов джмелі на луках, / гудуть** (В.: 161); **в таріль землі тарелем сонця гримне** (В.: 165); **і сонця кіш, / і кіш землі, / що в ньому** (ВГ: 146); **ще піна світла з дзбана сонця / парус пилом з теплих мурів** (В.: 146); **Дивись, як сяє мерехтливо / у вікна місяць – чару келих** (В.: 166); **Лопата сонця грузне в жовту теплу рінь** (В.: 154); **Сокира сонця вбита в пеня дубовий лезом блиску** (ВГ: 177); **Годинник сонця квітам б'є години, / і стулюються маки ввечері бентежно** (В.: 160); **ранок сонця кран відкрутить різко, /.../ мов з водогону струміль,**

світло леє на місто (ВГ: 262); *Від співу місяць стерся, мов зуржаний шеляг*, / *заник, змінився в млу, а може, в квіття віддих* (В.: 164); *зорі, мов монети*, / *в калитці вечора лягли* (В.: 168). Помітно, що метафори *сонця веретено, плахта сонця, таріль сонця, сонця кіш, дзбан сонця* мають етномаркований характер.

Низка зафіксованих метафор показово оприявлюють особливості індивідуально-авторської картини світу Б.-І. Антонича в таких ментально й естетично різнотипних аналогіях, як *сонце – браслет, сонце – гребінь, сонце – мило*. Пор.: *о люба, / браслетом сонця ранок нас вінчає* (ВГ: 129); *дівчатам заплітають / у волосся сонця гребінь* (ВГ: 105); *мідиця ранку повна піни / із мила сонця* (ВГ: 134).

До знижено-опобутовлених зараховуємо асоціацію *місяць, зорі – цвяхи*, пор.: *Земля – червона бляха, місяць в обрій вгруз найгрубшим цвяхом* (В.: 155); *Як вбиті в ніч горючі цвяхи*, / *холонуть зорі в сині криги* (В.: 151); *Заходить ніч увита з клоччя сну, що від проміння тонше*, / *зір цвяхами прибита до землі* (В.: 186).

Характерний для текстів Б.-І. Антонича механізм лінгворепрезентації небесних світил – природоморфізація. Зафіксовано такі різновиди природоморфних метафор:

– фітоморфна та флороморфна, що передбачає аналогізацію небесного світила та рослин, квітів або їх частин: *сонце – отруйна троянда* (ВГ: 257); *диню сонця зсуне вітер / на решето ясних долин* (ВГ: 147); *спочиватимемо / на лопуховім листі молодого сонця* (ВГ: 188); *Корови моляться до сонця, / що полум'яним сходить маком* (В.: 108); *Лілеї зір сходячих клоняться пустелі, / що грізно підіймає гриви суховіїв* (В.: 141);

– зооморфна, що передбачає аналогізацію небесного світила та тварини: *раннє сонце – молоде оленя / прибігає з-за лісу до вас* (В.: 117); *З трави неждано скочить сонце, / немов сполохане лоша* (ВГ: 101); *Йде у тихих лаптях, / мов мудрий кіт, дахами місяць* (В.: 195); *місяць золотим котом лежить у мене на каналі* (В.: 198);

– орнітоморфна, що передбачає аналогізацію небесного світила та птаха: *сонце – / червоний птах* (ВГ: 257); *верхів'я у прощальній / завії сонця, що, мов птах, зайшло за ними*

(В.: 162); **місяць** – білий **птах** натхнення злого / й шовкова куля горлорізів мрійних в тінях скритих (В.: 194); **місяць** – мідний **птах**, / таємна рожа неба (В.: 100);

– інсектоморфна, що передбачає аналогізацію небесного світила та комахи: *Та не лякайся, моя люба, / спокійно тої жди хвилини, /.../ коли весна на кущ тернини / метелик сонця знов пришпилить* (В.: 167); **Немов метелик** полум'яний, / на кущ тернини **сонце сіло** (В.: 167); (**сонце**) **наче скорпіон**, само себе вбиває / жалом свого проміння (В.: 141); **сонце, мов павук**, на мурів скіснім луку /.../ ловить і вбирає звуки (ВГ: 194); **місяць, мов рудий павук**, повзе поволі муром (В.: 139).

Цілісність поетичного опису сонця доповнює епізодичний приклад транспортної метафори: *Причалив човен сонця в пристань – / у вікно на дубі / і кинув на прощання сім червоних весел* (ВГ: 185).

Здійснене дослідження засобів лінгворепрезентації небесних світил у поезії Б.-І. Антонича дає підстави стверджувати, що їх контекстуальні вживання здебільшого корелюють із прямим, номінативним значенням (тобто виконують називну функцію) або ж актуалізовані в закріпленому традицією фольклорно-міфологічному) ключі. Також імпліцитно закладена в образі *небо* та його конкретизаторах *сонце, місяць, зорі* конкретно-номінативна та культурно-естетична інформація часто переосмислюється, активно розширюється. Названі номінації активно виформовують нові лексико-асоціативні комплекси значень, нові конотації, викликані індивідуальним досвідом, уявленнями, почуттями, емоціями автора, його особистісними креативними та естетичними преференціями.

Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності (Стилістика та культура мови). Київ, 1999.

Кравець Л. В. Динаміка метафори в українській поезії ХХ ст. Київ, 2012.

Маленко О. О. Лексико-семантична група «небо» в українській поезії. Харків, 1996.

Ставицька Л. Естетика слова в українській поезії 10-30 рр. ХХ ст. Київ, 2000. 154 с.

Сюта Г.М. Лінгвосвіт поезії авторів Нью-Йоркської групи. Київ, 2010.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

ВГ – Антонич Б.-І. Велика гармонія. Київ: Веселка, 2003.

В – Антонич Б.-І. Вибране. Київ: Правда, 2003.

REFERENCES

Yermolenko, S.Y. (1999). Essays on Ukrainian literature (Stylistics and culture of language). Kyiv (in Ukr.).

Kravets, L.V. (2012). Dynamics of metaphor in Ukrainian poetry of the twentieth century. Kyiv: Akademiia (in Ukr.).

Malenko, O.O. (1996). Lexical-semantic group «sky» in Ukrainian poetry. Kharkiv (in Ukr.).

Stavytska, L. (2000). Aesthetics of the word in Ukrainian poetry of 10-30 years of the XX century. Kyiv (in Ukr.).

Siuta, H.M. (2010). The linguistic world of poetry by the authors of the New York group. Kyiv (in Ukr.).

LEGEND

Antonych, B.-I. (2003). Velyka harmoniya. Kyiv: Veselka (in Ukr.).

Antonych, B.-I. (2003). Vybrane. Kyiv: Pravda (in Ukr.).

Статтю отримано 01.02.2020

Olha Senkovych

LINGUOREPRESENTATION OF IMAGES OF HEAVENLY LIGHTS IN B.-I. ANTONYCH'S POETIC TEXTS

The paradigm of describing celestial bodies sun, moon, stars is important for understanding the national-linguistic picture of the world.

An objective picture of the world in the poetry of B.-I. Antonych is represented by stable associative-semantic connections of the celestial bodies – time (sun –dawn, day, light time of day; moon, stars – evening, night, dark time of day). The individual poetic picture of the world is commensurate with the objective also in the artistic statement of the property of celestial bodies to radiate light, to be sources of radiance. The corresponding archetypes 'light', 'radiance', 'brilliance' determine the semantics and value of numerous author's landscape descriptions and psychological-mood metaphors.

A number of recorded metaphors represent the folklore-mythological tradition of describing celestial bodies by a visually perceptible sign of shape (sun– circle, wheel, sphere; moon – sickle, horned, horseshoe, circle), color (sun – gold, red; moon – yellow, gold, silver, red; star – silver, gold). These traditional poetic models are supplemented by individual authorial interpretations.

Productive author's models of describing the realities of the sun, moon, and stars include domestication, anthropomorphization and natural morphization.

It is established that the contextual uses of celestial bodies in the poetry of B.-I. Antonych is mostly correlated with direct, nominative meaning or actualized in the folklore-mythological key. Also, the concretely nominative and cultural-aesthetic information implicitly embedded in them is often rethought and actively expanded. These nominations actively form new lexical-associative complexes of meanings, new connotations caused by individual experience, ideas, feelings, emotions of the author, his personal creative and aesthetic preferences.

Keywords: B.-I. Antonych's idiostyle, poetic text, lingual presentation, images of celestial bodies, metaphorization, metaphorical model.